

Betænkning afgivet af Ligestillingsudvalget den 18. maj 2022

Betænkning

over

Forslag til folketingsbeslutning om at anerkende medfaderskab i regnbuefamilier

(borgerforslag)

[af Leif Lahn Jensen (S), Thomas Danielsen (V), Peter Skaarup (DF), Karina Lorentzen Dehnhardt (SF), Andreas Steenberg (RV), Peder Hvelplund (EL), Mai Mercado (KF), Peter Seier Christensen (NB), Ole Birk Olesen (LA), Sikandar Siddique (FG), Torsten Gejl (ALT), Jens Rohde (KD), Aaja Chemnitz Larsen (IA) og Lars Løkke Rasmussen (UFG)]

1. Indstillinger

Et *flertal* i udvalget (udvalget med undtagelse af DF) indstiller beslutningsforslaget til *vedtagelse uændret*.

Et *mindretal* i udvalget (DF) indstiller beslutningsforslaget til *forkastelse* ved 2. (sidste) behandling.

Alternativet, Kristendemokraterne, Inuit Ataqatigiit, Si-umut, Sambandsflokkurin og Javnaðarflokkurin havde ved betænkningssafgivelsen ikke medlemmer i udvalget og dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske bemærkninger i betænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i betænkningen.

2. Politiske bemærkninger

Socialdemokratiet, Venstre, SF, Radikale Venstre, Nye Borgerlige og Liberal Alliance

Socialdemokratiets, Venstres, SF's, Radikale Venstres, Nye Borgerliges og Liberal Alliances medlemmer af udvalget er enige i beslutningsforslagets intention om at anerkende medfaderskab og dermed give både barnet og medfaderen en række rettigheder og pligter. Der er også enighed om, at hensigten er at ligestille familier med to fædre med familier med en far og en mor eller en mor og en medmor.

S, V, SF, RV, NB og LA anerkender, at der er flere måder at være familie på, og at lovgivningen så vidt muligt skal kunne rumme denne mangfoldighed. Begrebet medfar findes i dag ikke i børneloven, da der højst kan være to retlige forældre og den fødende kvinde altid vil være den ene af de to retlige forældre. Da et mandligt par, som ønsker et barn, vil have brug for en kvinde til at føde barnet (surrogatmor), kan farens partner ikke blive juridisk anerkendt som medfar

til barnet i forbindelse med fødslen. Retlig anerkendelse af medfaderskab nødvendiggør således en stillingtagen til anerkendelse af surrogataftaler.

S, V, SF, RV, NB og LA er enige i, at regeringen skal gøre det muligt at registrere forældreskabet i forbindelse med barnets fødsel ved en altruistisk surrogat aftale. Den tiltænkte forælder får herved mulighed for at blive registreret som barnets forælder i forbindelse med barnets fødsel, herunder som medfar, hvis der er tale om et mandligt par.

S, V, SF, RV, NB og LA er enige i, at regeringen skal nedsætte en ekspertgruppe, der skal opstille mulige modeller for, hvordan og i hvilket omfang man kan anerkende forældreskab ved kommercielle surrogat aftaler, der giver fædre ret til at blive medfædre, men samtidig sikrer beskyttelse af kvinders og børns rettigheder – dette med henblik på en politisk stillingtagen hertil. Ekspertgruppen skal afslutte sit arbejde med en afrapportering til regeringen ved årsskiftet 2022/23. Regeringen forpligtes til at inddrage partierne i sammensætningen af ekspertgruppen.

I lyset af ovenstående er S, V, SF, RV, NB og LA enige i forslagets intention, og forslaget støttes på den baggrund.

Enhedslisten

Enhedslistens medlemmer af udvalget er enige i beslutningsforslagets intention om at anerkende medfaderskab og dermed give både barnet og medfaderen en række rettigheder og pligter. Der er også enighed om, at hensigten er at ligestille familier med to fædre med familier med en far og en mor eller en mor og en medmor.

EL anerkender, at der er flere måder at være familie på, og at lovgivningen så vidt muligt skal kunne rumme denne mangfoldighed. Begrebet medfar findes i dag ikke

i børneloven, da der højst kan være to retlige forældre og den fødende kvinde altid vil være den ene af de to retlige forældre, indtil en adoption kan gennemføres.

EL ønsker at ændre lovgivningen med det samme, så medfædre indføres. Det kræver en simpel lovændring. Samtidig ønsker EL at udvide mulighederne for familiedannelse, der falder uden for den klassiske tanke om mor, far og børn. Det ønsker partiet bl.a. ved anerkendelse af flere end to juridiske forældre, ved at give adgang til vejledning og insemination i det offentlige sundhedsvæsen i forbindelse med altruistisk rugemoderskab (dvs. rugemoderskab uden betaling) og ved at fjerne reglerne, der i dag forhindrer såkaldt dobbeltdonation, hvor både sæd og æg kommer fra donorer.

Da et mandligt par, som ønsker et barn, vil have brug for en kvinde til at føde barnet (surrogatmor), kan farens partner ikke blive juridisk anerkendt som medfar til barnet i forbindelse med fødslen. EL ønsker at udvide undtagelsesmulighederne for den gængse regel for stedbarns-adoption, som i dag kræver 2,5 års samliv med barnet, så adoptionen til den intenderede forælder kan gennemføres umiddelbart ved fødslen ved altruistisk surrogati.

EL glæder sig desuden over, at der er afsat midler til at styrke kommunikationen og vejledningen af lgbt+-familier i deres vej gennem sundhedsvæsenet og familielovgivning, hvilket var et stort ønske fra partiet i forhandlingerne om socialreserven for 2022.

EL noterer sig, at regeringen vil gøre det muligt at registrere forældreskabet i forbindelse med barnets fødsel ved en altruistisk surrogat aftale. Den tiltænkte forælder får her ved mulighed for at blive registreret som barnets forælder i forbindelse med barnets fødsel, herunder som medfar hvis der er tale om et mandligt par. Det er positivt.

EL noterer sig også, at regeringen vil nedsætte en ekspertgruppe, der skal opstille mulige modeller for, hvorvidt, hvordan og i hvilket omfang man kan anerkende forældreskab ved kommercielle surrogat aftaler, der giver fædre ret til at blive medfædre og mødre ret til at blive mødre, men samtidig sikrer beskyttelse af fødende kvinder og de børn, de føder. EL mener, at det samtidig bør undersøges, i hvilket omfang og fra hvilket oprindelsesland børn kommer til Danmark som følge af kommerciel surrogati under gældende lovgivning. Der bør indhentes bidrag fra juridiske eksperter vedrørende kvinderettigheder og børnekonventionens bestemmelser om forbud mod handel med børn, børns ret til at kende deres ophav og øvrige relevante bestemmelser, ligesom der bør indhentes udtalelse fra Det Ethiske Råd om kommercielt surrogati og ekspertgruppens forslag. Samtidig bør de økonomiske interesser klarlægges, herunder i hvilket omfang bureauer tjener penge på surrogat aftaler.

EL er meget skeptisk over for det politiske flertal, der mener at sætte lighedstegn mellem anerkendelse af medfædre og automatisk godkendelse af udenlandske aftaler om kommercielt surrogati, hvor kvinder – ofte i mindre velstillede lande – betales for at føde børn til danske par. EL mener, at hvis man skal anerkende kommercielle surrogat aftaler, bør det ske gennem dansk lovgivning, og det danske folketing bør tage stilling til de dilemmaer, det indebærer. Man

bør ikke anerkende udenlandske aftaler uden at forholde sig til rugemoderens økonomiske situation og risikoen for enten direkte eller indirekte pres ind i et rugemoderskab, hvilke fysiske og psykiske sundhedsrisici der er ved fødsler, hvad der skal ske i de tilfælde, hvor den fødende lider skade, og hvad der skal ske, hvis enten rugemoderen eller de intenderede forældre fortryder m.v. Det bør også indgå i overvejelserne, at adgangen til kommercielt surrogati i dag er forbeholdt de par, der har mulighed for at skaffe sig mellem 500.000 og 1 mio. kr., og at der findes bureauer, som tjener mange flere penge på formidlingen, end de fødende kvinder gør. Det er uansvarligt, hvis et politisk flertal udelukkende vil anerkende de udenlandske aftaler og dermed undlade at forholde sig til de indbyggede problematikker og dilemmaer.

Det Konservative Folkeparti

Det Konservative Folkepartis medlemmer af udvalget er enige i beslutningsforslagets intention om at anerkende medfaderskab og dermed give både barnet og medfaderen flere rettigheder og pligter, end de har i dag. KF er også enige i, at hensigten er at ligestille familier med to fædre med familier med en far og en mor eller en mor og en medmor.

KF anerkender, at der er flere måder at være familie på, og at lovgivningen så vidt muligt skal kunne rumme denne mangfoldighed. Begrebet medfar findes i dag ikke i børneloven, da der højst kan være to retlige forældre og den fødende kvinde altid vil være den ene af de to retlige forældre. Da et mandligt par bestående af to biologiske mænd, som ønsker et barn, vil have brug for en kvinde til at føde barnet, kan farens partner ikke blive juridisk anerkendt som medfar til barnet i forbindelse med fødslen. Retlig anerkendelse af medfaderskab rejser således en række juridiske og etiske problemstillinger, da man ændrer lovgivningen, så den fødende ikke automatisk registreres som retlig forælder til barnet. KF er i den forbindelse meget opmærksom på, at det fortsat bør gælde, at der kan være to retlige forældre til et barn.

KF noterer sig, at regeringen vil nedsætte en ekspertgruppe på området. KF finder det afgørende, at ekspertgruppen dykker ned i de etiske og juridiske komplikationer, der følger af, at man vil give fædre ret til at blive medfædre, men samtidig sikrer beskyttelse af kvinder – dette med henblik på en politisk stillingtagen hertil. KF mener, at ekspertgruppen skal afslutte sit arbejde med en afrapportering inden udgangen af indeværende år. KF mener yderligere, at regeringen bør inddrage partierne i sammensætningen af ekspertgruppen.

I lyset af ovenstående er KF enige i forslagets intention og kan på den baggrund støtte forslaget.

Karina Adsbøl (UFG) og Liselott Blixt (UFG)

Karina Adsbøl (UFG) og Liselott Blixt (UFG) støtter borgerforslagets intention om, at fædre skal have samme rettigheder som mødre, og at et barn skal have samme muligheder og rettigheder, uanset hvordan det er kommet til verden og hvilken type familie barnet er født ind i.

Samtidig er det vigtigt at understrege, at vi ser adskillige etiske problemer i brugen af rugemødre, og vi er derfor ikke for en udbredelse af brugen af rugemødre, men idet borgerforslaget forsøger at ligestille fædre med mødre og sikre barnets tarv, kan vi bakke op om borgerforslaget.

Dansk Folkeparti

Dansk Folkepartis medlem af udvalget konstaterer, at borgerforslaget handler om at give to mænd mulighed for at være far og medfar og få juridiske rettigheder som to forældre. DF kan ikke se bort fra, at et barn kræver en mor og en far. Det kræver stadig et æg fra en kvinde og en sædcelle fra en mand, så når barnet fødes, vil det altså have en biologisk far og en biologisk mor. DF tror, at alle børn, som har biologiske forældre, der ikke har opfostret dem, på et tidspunkt i deres liv vil søge efter deres biologiske ophav. Med den her type forslag handles der med børn. De gøres til genstande, der kan lovgives rundt om. Det diskuteres, hvem der skal have rettigheder over barnet, hvem der ejer barnet. Er det virkelig i barnets tarv?

Der er mange former for familier. DF tvivler ikke på, at homoseksuelle par præcis som heteroseksuelle har ønsker om børn og vil kunne elske et barn lige så højt. Men der er stadig kun ét sæt biologiske forældre. Det vækker hos DF bekymring, når der i debatten bliver talt om, at der kan være tre, der kan være fire, der kan måske være flere juridiske forældre. Det kan for DF at se aldrig være i barnets tarv. Det giver ikke nogen mening. Derfor giver det heller ikke nogen mening for DF med lovgivning, som giver en medmor juridiske rettigheder som forælder. For selvfølgelig vil der være en ligestillingsparallel, så der ikke er forskel på,

om det er to mænd eller to kvinder. I DF var vi også imod, da reglerne om mor og medmor blev vedtaget. Allerede der går man ud ad en tangent, som ikke giver mening. Derfor giver dette borgerforslag om at kunne være juridisk medfar selvfølgelig heller ikke mening.

3. Udvalgsarbejdet

Beslutningsforslaget blev fremsat den 25. januar 2022 og var til 1. behandling den 31. marts 2022. Beslutningsforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Ligestillingsudvalget.

Oversigt over beslutningsforslagets sagsforløb og dokumenter

Beslutningsforslaget og dokumenterne i forbindelse med udvalgsbehandlingen kan læses under beslutningsforslaget på Folketingets hjemmeside www.ft.dk.

Møder

Udvalget har behandlet beslutningsforslaget i 2 møder.

Bilag

Under udvalgsarbejdet er der omdelt 3 bilag på beslutningsforslaget.

Spørgsmål

Udvalget har under udvalgsarbejdet stillet 30 spørgsmål til ministeren for ligestilling til skriftlig besvarelse, som ministeren har besvaret på nær spørgsmål 25, som er foreløbigt besvaret og forventes endeligt besvaret inden den 1. juni 2022.

Maria Gudme (S) Birgitte Vind (S) nfm. Lars Aslan Rasmussen (S) Camilla Fabricius (S) Daniel Toft Jakobsen (S)

Julie Skovsby (S) Kasper Sand Kjær (S) Tanja Larsson (S) Rasmus Horn Langhoff (S) Astrid Carøe (SF) Halime Oguz (SF)

Christina Thorholm (RV) Samira Nawa (RV) Pernille Skipper (EL) Rosa Lund (EL) Sikandar Siddique (FG)

Heidi Bank (V) fmd. Fatma Øktem (V) Maja Torp (V) Karen Ellemann (V) Eva Kjer Hansen (V) Morten Dahlin (V)

Liselott Blixt (UFG) Karina Adsbøl (UFG) Jens Henrik Thulesen Dahl (DF) Birgitte Bergman (KF) Mona Juul (KF)

Lars Boje Mathiesen (NB) Alex Vanopslagh (LA)

Alternativet, Kristendemokraterne, Inuit Ataqatigiit, Siumut, Sambandsflokkurin og Javnaðarflokkurin havde ikke medlemmer i udvalget.

Socialdemokratiet (S)	49	Frie Grønne, Danmarks Nye Venstrefløjsparti (FG)	3
Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	39	Alternativet (ALT)	1
Socialistisk Folkeparti (SF)	15	Kristendemokraterne (KD)	1
Radikale Venstre (RV)	14	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Enhedslisten (EL)	13	Siumut (SIU)	1
Det Konservative Folkeparti (KF)	13	Sambandsflokkurin (SP)	1
Dansk Folkeparti (DF)	10	Javnaðarflokkurin (JF)	1
Nye Borgerlige (NB)	4	Uden for folketingsgrupperne (UFG)	10

Liberal Alliance (LA)

3